

Veïnats

DEL TERME DE CALVIÀ

revista informativa i cultural

50 pts

nº 59 - abril-88

EDITORIAL

Un dels encerts polítics més grans dels dos consistoris presidits pel Batle Francesc Obrador ha estat la decisió de lluitar per a la integració de totes les zones del terme de Calvià cap a un ent únic. Però aquesta ha estat una decisió arriscada perquè havien de lluitar contra una consciència popular desintegradora, per tant calia fer molta feina per tal de poder canviar aquesta mentalitat individualista, tan normal dins el món illenc que habítam. També era una decisió arriscada perquè els resultats d'aquesta política no se podrien trobar en un o dos anys, sinó que era cosa a llarg termini. Però se va fer. I quan se fa una inversió arriscada, políticament parlant, creim que s'actua honradament.

L'àrea de l'Ajuntament que havia de dur quasi tot el pes d'aquesta acció era, lògicament, l'àrea social-cultural-deportiva del nostre Ajuntament. Volem destacar que qui va iniciar l'empresa va ser, en els passats 4 anys l'àrea deportiva, amb el foment d'activitats integradores, com, per exemple les que du a terme el club esportiu Costa de Calvià, i d'altres organitzades des del propi Ajuntament, com els famosos Marathons, Semimarathons, Triatlón, etc., i com a mostra excepcional la ubicació del Palau de Deports a la zona manco desenvolupada econòmicament, però potencialment oferidora de serveis de qualitat a tota la resta del terme municipal.

Avui observam la primera collida de fruits quan comprovam sobre el terreny que gent de tot el Terme acudeix a l'hipermercat de Santa Ponça, i, igualment veim gent de tot Calvià en el mercat tradicional dels dilluns a Calvià.

Però la resposta més forta la començam a observar a nivell de deport. Si tenim en compte que la gent, en general no participa en actes socials, excepte aquells que tenen caràcter deportiu, i dins els deportius, sobretot els referits al deport rei: el fútbol, podrem calibrar la importància del fet que ara analitzarem.

Si se produís una resposta integradora a nivell de fútbol creim que la proposta de l'Ajuntament hauria arribat molt endins. Idò bé, comença a produir-se. A les pàgines de la Revista Maganova trobam una carta d'un lector que demana als Clubs de fútbol del Terme que s'uneixin en un sol equip dins la categoria nacional, i així podria ser un equip potent dins la segona divisió. També veim que s'ha creat l'escola deportiva municipal (integrada) de fútbol, formada pels equips Calvià, Santa Ponça i Maganova. No hi és encara el Cade. Tot és un començament, al qual s'arriba després de tenir 3 equips en la tercera divisió i se veu que econòmicament no se pot anar més enfora.

Noltros, des de la nostra Revista VEINATS, que sempre hem aplaudit la visió integradora de l'Ajuntament volem donar suport públic a totes aquestes persones de Palma Nova, Magalluf, Santa Ponça, Peguera, Calvià, Es Capdellà,... que treballen per aconseguir aquest equip de fútbol, únic representant del Terme de Calvià, i que es pot fer gran com ho és el Terme nostre.

FOTO ESTUDIO

Calvià

REPORTAJES

Bodas - Bautizos -
Comuniones - Fiestas -
FOTOGRAFIA EN GENERAL
Cl. Sor Rosenda Tel: 670464

Col.laboradors

REVISTA VEINATS

P.M. 1/1.983

Han Col.laborat:

Pere Morey.
M.H.
Rufus T. Firefly.
Biel Mesquida.
Joan Rubio.
Biela Quetglas.
Josep Rubio.
Carme López.
Rosa M^a. Calafat.
Paco Jiménez.
S. Barceló.
Assoc. P.J. Cañellas.
Assoc. "La Vila".

Màquines:

Pep Rubio.
Miquel Herrera.

Muntatge:

Xisca Esteve.
Carme López.
Maria Duran.
Miquel Herrera.

Portada:

Lino Cabrera

Ordinador

Joan Vidal.

Corresponsal a la selva:

Chita.
Sra. de Tarzán.

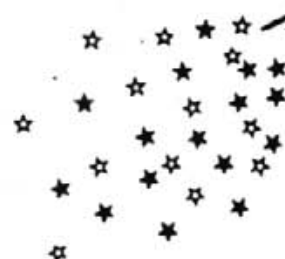
Coordinadors:

Miquel Herrera.
Pep Rubio.

Sumari

Editorial.....	2
Festes del Dia del Llibre....	4
Calvià a la premsa.....	5
Opinió.....	6
El Premi del mes.....	7
Dia D.....	8
Intercanvis de funcionaris..	10
No te'n fotis Cloti Flotis..	11
Catalè Llengua oficial a Europa.....	12
Xerrades de cafè.....	14
Escola de Pares de Calvià...	16
Aula Ocupacional.....	17
Retalls.....	18
Coral de Calvià.....	19
Reglament municipal de Nor- malització Lingüística.....	20
En Portada.....	20
Questions de fonologia-morfo- logia.....	22
Esports.....	24
Passatemps.....	27

FESTES

DIA DEL LLIBRE

19 d'abril

-20'30 a la Biblioteca Pública d'Es Capdellà: Reunió del Club de Lectors. Comentari del llibre de Guillem Cabrer: "Merlot", amb presència de l'autor.

22 d'abril

-20 hores a la Casa de Cultura de Magalluf.: Taula Rodona "Sa premsa forana a debat".

Participants: Associació de la Premsa Forana, Revista Veïnats de Calvià, Revista Voramar de Peguera (Calvià), Revista N'Ali (Andratx), Revista Paris-Baleares (S'Arracó-Andratx), Revista Galatzó (Puigpunyent).

Revistes convidades: Maganova de Palma Nova-Magalluf(Calvià), Santa Ponça, hoy de Sta. Ponça(Calvià), Entre Tots de Palma Nova(Calvià).

23 d'abril

Tot el dia es celebrarà a la Plaça de l'Ajuntament de Calvià amb el següent horari:

-10,30 h. inauguració oficial. Pregó realitzat pel Batle de l'Ajuntament de Calvià, Francesc Obrador.

-11'30h. Animació infantil.

-18 h. Actuació de la Banda Municipal de Música.

-20 h. A Can Verger, presentació de la Revista de l'Escola de Pares de Calvià.

-21 h. Conmemorant el primer Aniversari

de l'Escola-Taller del Molí de Sta. Ponça, Nit de Festa amb les actuacions de: Desmadre, Sa Isla i Orquestrina d'Algaida.

Durant tota la jornada hi haurà les següents activitats:

Venda de llibres.

Exposició Escola-Taller

Exposició Aprenem a fer auques

Exposició TBOs

Exposició Cartells Cinema

Exposició Premsa Forana

Exposició Escoles i Escoles

Tots aquests actes es faran a la plaça de l'Ajuntament, excepte l'exposició Aprenem a fer Auques, que serà al carrer Església, i la exposició de TBOs que serà a la Llar dels Vells. Aquests actes tindran lloc des de les 10,30 fins les 20,30 hores.

També a la Plaça de l'Ajuntament i durant el mateix horari hi haurà aquests estants:

Escola d'Adults i Escola Taller.

Publicacions de l'Ajuntament.

Revista Veïnats

Revista Maganova

Revista Santa Ponça, hoy

Revista Entre Tots

Revista Voramar.

Premsa Forana

Treballs escolars.

També al llarg del dia a la mateixa plaça se procedirà a escriure un llibre gegant entre tots els que hi assisteixin

Coincidint amb el Dia del Llibre l'Escola Taller Es Molí de Sta. Ponça, com hem dit abans celebrarà el seu primer Aniversari. Molts Anys!!

Calvià a la premsa

4 de Març de 1.988

- Última Hora: "Al Alcalde de Calvià, con respeto".

19 de març de 1.988

- Diario de Mallorca: "Cultura y turismo".

21 de març de 1.988

- Diario de Mallorca: Article de Francesc Obrador.- "Les institucions i la societat".

22 de març de 1.988

- Diario de Mallorca: "Solicitadas subvenciones económicas al INEM para actividades socioculturales".

"El Ayuntamiento de Calvià mantiene el mismo tipo de licitación para la adjudicación de las playas".

23 de març de 1.988

- Baleares: "En el pleno de hoy se establecen las condiciones para los servicios de las playas".

24 de març de 1.988

- Última Hora: "Homicidio o accidente mortal".

"El I Trofeo Nacional Lancia de Golf se disputará este fin de semana en las instalaciones de Santa Ponça".

- El Día: "Las concentraciones de Hostelería empiezan el miércoles santo en Magaluf".

- Baleares: "Open agradecido".

25 de març de 1.988

- Última Hora: "La villa de Calvià iniciará el programa de actos religiosos el domingo de ramos".

- Diario de Mallorca: "A punto de inaugurarse en Magaluf la mayor discoteca de España"

Especial Urbanisme: "Cal: Margarita Nájera". "El Plan General de Calvià".

27 de març de 1.988

- El Día: "La cúpula del PSOE debatió ayer en Calvià las distintas alternativas a la FSB".

- Diario de Mallorca: Article de Francesc Obrador.- "Relacions entre les institucions".

- Baleares: "Incendios en Calvià".

28 de març de 1.988

- Diario de Mallorca: "Las primeras misses del año".

- Última Hora: "Isabel Muñoz, Miss Costa de Calvià".

29 der març de 1.988

- Diario de Mallorca: "Calvià, el que más aporta al PIB de Baleares."

- Última Hora: "Juan Costa, un hombre de bien".

30 de març de 1.988

- Baleares: "Ha muerto Juan Costa, el creador del concepto Costa de Calvià".

"La Audiencia ratifica el reglamento de publicidad".

31 de març de 1.988

- Baleares: "Concentración en Magaluf de los trabajadores de hostelería".

- El Día: "Unos trescientos trabajadores de hostelería se movilizaron pacíficamente en Magaluf".

1 d'Abril de 1.988

- El Día: "Emilio Alonso rompe el silencio y propone un nuevo reparto en el socialismo balear".

(Continua a la pàgina 13 →)

OPINIÓ

Al "Diario de Mallorca" de dia 7 d'abril, surt un especial dedicat a urbanisme editat per Associació Empresarial de Promotores-Constructores de Balears i la Asociación Patronal de Albañilería, Edificación y Obras Públicas de Balears". Cal aclarir l'origen, perquè ja se sap: "Nada es verdad ni es mentira, pero siempre del color del cristal con que se mira".

Dins d'aquest especial, hi ha uns articles dedicats a l'edificació a les Illes i al terme "Balearització".

A jo, em crida molt l'atenció un dels titulars. Diu així: "SOLO UNA QUINTA PARTE DEL TOTAL DE LA COSTA DE LA CA SE HALLA AFECTADA POR EDIFICACIONES".

Per començar, aquest "SOLO" es ferest. Què es? Encara voldrien més? Pot ser un 50 %? O un 75 % millor? O una muralla de ciment per tot?

Ja sé que l'estudi que presenten inclou edificacions aïllades, però això no es excusa per tractar el tema com si diguessin: "No vos preocupeu, encara queden zones respectades. Si construim un poc més no es notará".

Però l'article, abans de més comentaris diu, més o menys, deixarem de banda els municipis de Palma i Calvià, que amb 73 km. de costa, tenen 54 km. edificats (i això gràcies a les zones militars, que si no...) El parèntesi es meu, per aclarir.

I continua: "descontando los municipios citados", l'edificació costera "sols" afecta al 20 % del reste de la costa Mallorquina. Això com se menja? Què vol dir? Tal vegada: "Com que això ja està saturat, anem a una altra banda". "No vos fixeui a les animalades construïdes als termes de Palma i Calvià, que ara ho farem millor". O què vol dir?

Continua diguent que les animalades urbanístiques del passat "han sido acciones de caracter minoritario" i "pequeños desmanes urbanísticos", "fruto del deseo de abandonar el fantasma del hambre" i "se ha conseguido una industria que genera multitud de divisas". Encara hi ha més, però anem per parts:

a) Això del "caracter minoritario" crec que vol dir que com s'han fet sols als termes de Palma i Calvià, són poques. Perquè no crec que vulgui dir que destrosses urbanístiques hi hagi quatre o cinc.

b) Com poden anomenar "pequeños desmanes" a coses que atempten contra el futur econòmic de tots els que vivin a les Illes?

c) "El fantasma del hambre". Altres són els fantasmes. Com s'invoca a la fam dels treballadors si eren els que meyns guanyaven i feien el que els hi deien els amos. No eren ells els qui sol·licitaven un permís d'obres per fer un xalet a primera línia i edificaven un edifici de 15 plantes.

d) Aquesta "multitud de divisas" generades pel turisme, en primer lloc no estan repartides a tots per igual, o millor dit, a tots segons els efectes posteriors que causarà l'urbanització salvatge del terme de Calvià, ja que si no anem alerta els turiste no vendran a un centre de ciment, amb la perduda de llocs de feina que han fet entrar aquestes divisas. Per això, el que hem de fer és anar molt alerta i no dir alegrement que "sols" està edificat el 20 % de la costa balear. I

GRUAS CALVIÀ

SERVICIO PERMANENTE

69 08 28 - 68 09 70

67 04 63

CALVIÀ-MALLORCA

a més a més, cuidar tot el que tenim i evitar que es puguin cometre més animalades.

Respecte al terme "Balearització" tots sabem que a vegades s'aplica d'una manera excessiva i sense conèixer realment el seu significat. Dir que les Illes estan totalment "balearitzades", és un despropòsit a més de tirar pedres a la nostra taulada. Ara hi ha zones que si ho estan, com per exemple zones de Calvià, S'Arenal etz. "Balearització" no és una paraula que es pugui aplicar a qualsevol fet constructor. És una altra cosa. És la construcció massiva i desordenada de llocs destinats al turisme per treure el màxim profit en el mínim temps possible i sense pensar a les possibles conseqüències futures d'aquesta decisió. Parabòlicament: tenir la gallina dels ous d'or i matar-la per obrir-li la butxa i agafar tots els ous que tenguim.

L'autor de l'article pensa que l'ús de la paraula és injust. Pot ser sí. Però hauria de servir per mantenir desperta la consciència de tots els ciutadans i evitar que es puguin produir més desastres urbanístics, que ja en tenim prou.

M.H.

7
El Premi del mes

EL PREMI DEL MES

Aquest mes volem donar el premi bo: la Margalida d'honor al nostre Ajuntament perquè ha emprès accions econòmiques de multa i embargament del compte corrent d'una empresa que ha vessat grans quantitats de materials de desfeta (escombros) en una zona pública. Aquesta mida forma part d'una política de duresa en el tema de les infraccions urbanístiques, per entendre que això és necessari en un terme tan castigat urbanísticament com Calvià.

Però l'altra cara de la moneda també li donam a l'Ajuntament: Maquinada per consentir que a una naturalesa tan castigada com la de Calvià se puguin seguir fent obres de destroça de la natura com els vials de la Urbanització Nova Santa Ponça; que s'han fet d'una amplària supergrosse, quasi d'autopista, i s'han menjat una considerable quantitat de garriga, d'una manera totalment innecessària.

Dia D. per Pere Morey

Cal reconèixer que el Rei en Jaume era un mestre en la guerra psicològica, o que tenia un sentit molt estrany de l'humor.

Un detall interessant és que el nom de la possessió on es troba la font és CANET, o sia qanât, un tipus de túnel de captació d'aigües que es troba a llocs tan escampats del món àrab com Oman o Iran (PS 22).

Hem estat seguint el camí dels Reis, possiblement una calçada romana que neixia a Santa Ponça i devia continuar pel Raiguer fins a Pollentia, l'Alcudia actual, a les hores capital de l'illa. Aquest camí s'ha emprat per a la transhumància de les ovelles fins a les acabales de la societat pre-turística, segons em va contar el portor de Bendinat, i manté la toponímia fins passat el camí vell de Bunyola, on es perd fins i tot físicament. Contrastant els mapes Militar, el Mascaró Passarius i el Despuig, fet a 1784, vaig assolir de seguir-lo fins que s'esvai dins un camp llaurat a les terres de Son Sales, al terme de Marratxí.

Podríem seguir el traçat d'aquesta antiquíssima via per dins Génova i fins a l'autopista que, com tan sovint passa, segueix molt fidelment l'itinerari escollit pels enginyers romans, però per raons de reconstrucció cronològica serà millor pujar ara fins al coll de Sa Creu, on entrà al terme de Calvià i abandonarem per un temps el seguiment de l'aventura d'aquell jovecell de vint-i-un anys que havia nom Jaume I.

Baixant del coll trobarem en primer lloc la possessió un tant viscontiniana de Valldurgent, que segons consta va pertanyer a un tal Saleh El Hajj, o sia "El Pacífic, Peregrí a la Meca". I a l'esquena d'aquesta gentil serralada hi ha un altre topònim d'aquells que fan pruar les dents de qualsevol afeccionat a l'Història: S'avenc de sa Moneda on Joaquim Maria Bover hi trobà una inscripció que va calçar i envià a Madrid perquè la hi traduïssin. Resposta:

"Lo sentimos, pero no entendemos ni torta. Esto debe ser persa", i davant un "non sequitur" don Xim ho deixà córrer (HM II, 252). Com comprengué, emperò, jo no em podia aconsellar amb una resposta així, i vaig enviar una còpia de la inscripció a un amic que tenc a Iran. I tampoc ell pogué traduir-la.

Finalment, G. Rosselló Bordoy pogué desxifrar dues paraules: "amagats" i "encletxes". Naturalment, tot això és tan novel·lesc que no em va quedar altre remei que fer-ne un conte entre la Història i la Màgia que si vos lleu podreu llegir a les "Rondalles pels qui els agraden blanques", i pens que us podria agradar.

Un poc més envant, al Km. 7, podreu veure un talaiot... que la carretera travessa pel mig. (Recordau allò que dèiem al començament sobre els mètodes dels nostres constructors?).

I ara, dues possessions amb nom molt suggeridor: Benàtiga nou i Veel. Resulta que al segle passat, quan l'Arxiduc Lluís Salvador d'Habsburg passà per aquesta contrada fent l'invent

taride quanta cosa se li posà per devan registrà els noms com a "BENATJA".

I d'aquí a deduir que el topònim inicial era Ben Hajj sols hi ha una passa.

I la novel·la evident és que el Senyor Hajj li va comprar una alqueria al seu fill abans d'amagar els prístins dins l'avenc de sa Moneda (perquè ja està clar que va ser ell!).

A l'esquerra, al fons de la vall, s'hi veuen les remotes i misterioses cases de Son Boronat, l'Olduvai de Calvià Efectivament: a una cova situada a migja altura d'un penyal s'hi han trobat els restes humans més antics de la prehistòria del terme, de l'època talaiòtica, és a dir, devers el segle V abans de Crist (YF 26). I una cosa curiosa és que un dels "raskayús" estava dins un taüt d'avet, un arbre totalment extingit al nostre temps. I com que resulta una mica excessiu pensar en baguls d'importació, haurem de concloure que fa vint-i-cinc segles devia fer més fret que no ara. (I en conseqüència no devien venir tants de turistes, la qual cosa no deixava de ésser una avantatge).

Travessarem Calvià sense aturar-nos-hi i continuam ja directament fins

a Santa Ponça, vorejant el que en temps fins i tot històrics devia ser una vbadia molt més fonda encara que a l'actualitat. Es de notar el molí encreuament de la carretera cap Andratx, quasi un fortí.

Les cases de la possessió de Santa Ponçamereixen una certa atenció: es poden distingir la torre de defensa medieval, cilíndrica, i la barroca, quadrada i molt més alta. Sancta Pontia és un clar topònim romà: davall d'un hipermercat hi ha les restes d'una factoria de "garum", el caviar de l'època, que es feia deixant butzes de peix dins uns pous fins que es corrompien. La recepta exacta d'aquesta salsa es va perdre... per sort!.

I al turó de ses Beies, dins el camp de golf, s'hi veuen els restes d'un empori púnic, la qual cosa demostra que no sempre es practica l'esport nacional d'esbocinar tota quanta pedrota vella s'interposi al camí dels promotors.

A l'esquerra hi ha l'espectacular Castellot de Na Morisca, una ciutat talaíotica construïda entre els dos pujols, i defensada per un talaiot al cim del més rodó, una acrópolis natural dalt d'aquell penyal i un circuit de murades que uneix ambdós punts forts. Però ara que hi pens, el tema d'avui no és la prehistòria, sinó la crònica del -DIA "D" A SANTA PONÇA-

Facem un petit dietari sinòptic de l'operació per situar-nos:

Dimecres 5-9-1229.

L'estol pateix de Salou. "Tota la mar semblava blanca de les veles, tan gran era l'estol" (LF 96).

Dijous 6.

Dia en alta mar, amb tempesta i tot. Els còmits de les galeres aconsellen tornar enrera i esperar que el llebeig mudi a un altre vent més favorable, però el rei, bon sicòleg, respon que si tal cosa feien tots els que mai s'havien embarcat abans i havien sofert les angúnies del mareig ho donarien a les cames terra endins i no en veurien pus la pols.

La maror és tal que les ones ja passen per damunt coberta; al vespre els arriba una mestralada tan de sobte que la major part de les naus en passen un fum per calar la vela. L'amoral es troba sota mínims "e null homen la galea què nós èrem no parlava ne deia re, e estaven tuit suau" (LF 99).

Divendres 7.

La força del mestral els desvia del rumb previst cap a Pollença i desembarquen a la Dragonera, on Berenguer Gairan, que coneixia el lloc, els mostra una font d'aigua dolça que encara es conserva.

Disabte 8.

Acaba d'arribar tot l'estol.

Diumenge 9.

Descans. L'host aprofita per retrobar les cames. El rei fa muntar la tenda a l'illot del Pantaleu, des d'on pot fer-li elis-elis amb tota comoditat a uns cinc mil sarraïns que l'esperen a la vorera. De sobte un dels moros es tira a l'aigua i se'ls acosta vedant. El rei es preocupa. "una de dues, barons-diu als... que l'enrevolten o aquest home vol parlamentar o es tracta de Mohammed Al Rambo; en aquest cas l'hem fotuda".

Per sort és el primer cas; el nou arribat es presenta com n'Ali de la Palomera, majordom del rei de Mallorca, i li anuncia que l'horòscop que ha fet sa mare, bruixa professional, li era totalment favorable, i tot seguit l'informa sobre la situació del rei moro, l'exèrcit de que disposa, punts forts i febles, i tot això. El rei li promet cuidar d'ell i los seus.

Senyors: Tenim el gust de presentar-vos el primer gira-cassaquès de la Història de Mallorca. (El segon surt uns fulls més avant al Libre dels Reys i ha nom Ben Ahbet. Llavors n'hi haurà moltíssims més).

INTERCANVIS DE FUNCIONARIS

L'Ajuntament de Calvià realitzarà un intercanvi de funcionaris castellanoparlants que estudien català amb un municipi de Catalunya.

Amb això es pretén conèixer i intercanviar experiències en el terreny del llenguatge administratiu en català.

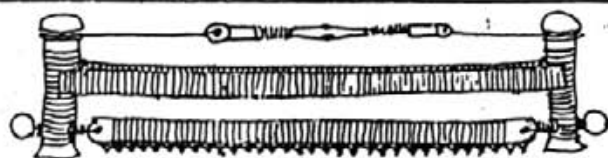
Els funcionaris calvianers es traslladaran a terres del Principat durant els primers dies del mes de maig, mentres que els catalans aprofitaran l'esdeveniment de les Fetes del Desembarc per a visitar-nos.

El Servei Municipal de Normalització Lingüística i la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat són les encarregades d'organitzar i coordinar les dues trobades que, per ventura, es faran extensives a la Comunitat Valenciana.

OBERT EL PLAÇ PER OPTAR

A L'EXPLOTACIÓ DE LES PLATGES

El plaç per optar a l'explotació de les platges està obert fins el proper dia 10 de maig, i, en principi, l'adjudicació que en surti tindrà vigència fins el 30 de novembre del 88, amb possibilitat de continuar fins 1.992. En conjunt, la quantitat total arriba als 88.406.889 h.

**FUSTERIA
CALVIA**

**HNOS
INSERTE**

c/Transformador, s/n

PROTESTA A L'AJUNTAMENT

Com cada any, l'Ajuntament va triar els dos dies de Festa del Terme, i no es va fitxar en que la Segona Festa de Pàsqua era dia faner i així la va deixar.

La gent de Calvià la tenia com a tradicional i el fet la va empenyar bastant.

Però això no va esser tot, perquè va resultar que aquest dia, la Segona Festa, tothom va fer feina menys els funcionaris municipals.

Pensam que són els únics beneficiats, per partida doble: varen tenir la de Sant Sebastià, a Palma, i ara aquesta.

És una altra badada grossa del nostre Consistori que, enlloc de maquinada del mes, se n'hauria de dur una betcollada de la setmana.

COMESTIBLES

calvià

SIMÓ

"la Caixa"
CAJA DE PENSIONES

NO TE'N FOTIS, CLOTTI FLOTIS

- La CAEB fa una enquesta i guanya.
- Darrer "Mystère" de dolor: Guerra puja al cel i se bota una cua.
- S'ha prohibit fumar al Parlament Balear. Hi haurà corregudes cap al lavabo.
- AGAMA en vaga. Per on sortirà la mala llet?
- Això de SPANTAX es "spantóx".
- Nova geografia. Els USA limiten al nord amb Canadà i al sud amb l'estret de Magallanes.
- Al suplement d'Urbanisme del Diario de Mallorca de dia 7 d'abril, es comenta que s'han comés "pequeños desmanes urbanísticos" a les costes balears. No crec que l'autor hagi vingut molt per Calvià.
- Altra enquesta. Preguntada la gent què s'estimava més: una "hòstia" o una galtada, el 95 % va contestar que una "hòstia". Per això deduïm que la immensa majoria es catòlica practicant.

Rufus T. Firefly

NOTA ACLARATÒRIA

Quina sorpresa ens enduguérem el mes passat quan la Revista sortí de la Impremta! A la 3ª pàgina quan relacionàvem els nostres col.laboradors en el lloc que havia d'ocupar el nostre Joan Vidal, en lloc de precedir-lo per la paraula ordinador, instrument que maneja ulls clucs hi vàrem escriure "orinador" i volem aclarir que no és ver que sigui l'especialista de la Revista en fer aigües menors, tampoc és ver que quan surt un article que deim "és una pixarada, de dolent que és" sigui ell l'autor. No. El que passa és que la màquina d'escriure, de tantes maquinades que ha donat ja s'ha avesat al bon humor que ens caracteritza i li va fer aquesta amable dedicatòria al nostre bon Joan. Que ens perdoni a la màquina i als que la manejam.

Biel Mesquida.

I.- Esser testimoni d'un fet simbòlic com el que vaig viure el passat tretze d'octubre a Estrasburg marca. A les deu trenta d'un horabaixa plujós el President del Parlament Europeu Henry Plumb rebia una comissió representativa de les cent mil signatures recollides per la "Crida a la solidaritat en defensa de la llengua, la cultura i la nació catalana" per tal de demanar formalment que el català sigui admès a les institucions europees com a llengua oficial. El senyor Plumb és un anglès conservador alt, fort, somrient i amarat de bonhomonia. Va donar la mà als representants de les Universitats dels Països Catalans, de l'abat de Monserrat de nombroses institucions cíviques i culturals i dels eurodiputats catalans. A continuació un membre de la "Crida" llegí un text on es definien els trets i les significacions més elementals de la demanda. Explicava que les cent mil signatures corresponen a individus d'un amplíssim espectre social; hi ha signatures de catalans de naixença i d'immigrants, d'alts càrrecs representatius en el Parlament Europeu, Espanyol i Català, de personalitats significatives de la vida cultural, científica i social, de gent d'edats, classes i procedències ideològiques pluralíssimes. Recordava que el català és l'idioma oficial i propi d'una àrea en què el parlen més de set milions de persones, realitat que fa del català una llengua normal i fins i tot més utilitzada que algunes de les llengües estatals europees. Subrallava que en les institucions europees no es dona una

normativa hermètica en matèria lingüística de cada estat membre. Aclaria que, malgrat els arguments positius per a la llengua catalana, tanmateix la decisió política sobre el tema depèn del Consell de Ministres; emperò el Parlament Europeu podria fer una pressió en el sentit que es posés en pràctica el propi reglament del Consell de Ministres, on es diu: "Pel que fa als estats membres on hi hagi diverses llengües oficials, l'ús d'una llengua es regirà a petició de l'estat membre per les normes generals de la legislació d'aquest estat". Per tot això la intervenció del Parlament Europeu seria també de gran ajut per fer veure al govern de l'estat espanyol que ha d'actuar perquè el català sigui admès entre les llengües oficials europees, pura coherència amb els principis democràtics. Finalment es creia que el Parlament Europeu hauria d'assumir la responsabilitat històrica d'elaborar uns criteris i unes normes que permetin l'ús de totes les llengües europees, d'acord amb la posició legal i cultural que cada una té o hauria de tenir. Acabava el bell text dient: "Nosaltres per un deure de civisme, per fidelitat al nostre poble, per una total identificació amb els drets humans individuals i col·lectius, no deixarem d'insistir en la dignitat que mereix la nostra llengua com totes les altres llengües del món. També la nostra llengua és Europa i sense la nostra llengua, o amb una nostra llengua marginada, Europa no seria totalment possible.

Henry Plumb va fer mamballetes en acabar aquesta intervenció.

A continuació Antoni Badia i Margarit, President del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, lliurà els plecs amb les cent mil signatures. El President del Parlament Europeu recollí els documents i féu un discurs en què declarà que reconeixia la importància del fet lingüístic català i que estudiaria el document, que valorava significativament. Fou aplaudit i quan ens acomiadava l'eurodiputat Xavier Rubert de Ventós li recordà que Sant Jordi era el patró de Catalunya, la qual cosa l'entusiasmà i va fer amb els dits el signe de victòria.

II, III, IV, V, VI, VII.-

Sortírem del Parlament Europeu amb la sensació d'una victòria simbòlica. El document havia rebut el suport dels partits i grups més lluitadors de l'hemicicle comunitari ("verds" alemanys; Partit Radical Italià, grups nacionalistes flamencs, grup Arc Iris, Secretari General del Bureau europeu per les llengües menys utilitzades, etc.). Els 500 participants del Tren de les Nacions que havien viatjat fins a Estrasburg foren rebuts pel batle i es manifestaren pacíficament davant el Parlament Europeu, els eurodiputats catalans han promès la seva ajuda...

Em sentia com un indi metropolità d'una cultura agònica que encara no vol morir. Estic segur que aquest mosaic de cultures que és Europa, aquesta suma tan humana de diferències, no pot fer el sord i el cec a una demanda tan justa, tan civilitzadament justa. Lluitar marca.

Article publicat a "Balears"
Diumenge, 18 Octubre 1.987.

→ Vé de la pàgina 5)

2 d'Abril de 1.988

- Balears: "Demandas".

"Obrador embarga la cuenta corriente de un particular por una sanción impagada".

3 d'Abril de 1.988

- Última Hora: "Un muerto en accidente de tráfico en la autopista de Palma Nova".

- Balears: "Accidente mortal en la autopista de Palma Nova".

4 d'Abril de 1.988

- Diario de Mallorca: "Joven muerto en un choque frontal en la carretera que va de Palma Nova al Toro".

- Balears: "Accidente mortal en la carretera de Palma Nova a El Toro".

- El Día: "Un hombre muerto y un joven herido de gravedad en accidente en Palma Nova".

6 d'Abril de 1.988

- Balears: "Doscientos representantes de la hostelería se concentraron en Paguera".
"Endeudamientos".

"El hallazgo de un cadáver de un oriental intriga a la Guardia Civil".

8 d'Abril de 1.988

- Diario de Mallorca: "Leve amotinamiento de turistas extranjeros en un hotel de Magaluf".

- El Día: "Trescientos jubilados se amotinaron en un hotel de Magaluf".

- Última Hora: "Motín de trescientos turistas de la tercera edad en un hotel de Magaluf".

9 d'Abril de 1.988

- Balears: "Descartado el crimen en el caso de Costa de'n Blanes".

- El Día: "El Ayuntamiento embarga cuentas corrientes de morosos".

- Diario de Mallorca: "Embargan cuentas corrientes de contribuyentes de Calvià".

10 d'Abril de 1.988

- Balears: "El MEC triplicará los mil millones que concede para polideportivos en las Islas".

13 d'Abril de 1.988

- Diario de Mallorca: "Calvià recurre al govern por el tema de la autorización para instalar la feria de Sevilla".

14 d'Abril de 1.988

- El Día: "Terceras Jornadas de Administración Local".

XERRADES DE CAFE

per Joan Rubio i Biela Quetgles.

Ben segur que amb les nostres primeres paraules Donya Maria s'enfada rà, però estant basades en la veritat no creim que el perdó en ho concedesqui tot seguit. Idò, una dona plena de vida, amb una intel·ligència poc normal, una memòria prodigiosa, senzilla molt simpàtica, bona parladora, tot això i més és la nostra convidada Donya Maria Salvador, mestra d'Escola Unitària de Calvià de Can Comallongues

Mitjançant Na Magdalena Barceló, a antiga alumna seva, i que en aquesta ocasió ens ha fet d'agradable companya contactarem amb ella, i se'ns va fer la boca aigua pels records que de ella i amb ella podíem retrobar al manco per uns moments.

Accidentalment va arribar a ser la mestra de Calvià. Tot començà amb les vacances, que un matrimoni de mestres que exerceixen a Barcelona, es disposen a passar a ca la família d'ell (l'espós de Donya Maria) a Capdelià, d'on és originari. Als pocs dies d'esser aquí esclata la guerra civil, i queden totalment aïllats de coses tan bàsiques com la feina, amistats, doblers, vivenda i altres més anecdòtiques com la vestimenta.

La nina és la seva filla, Catalina Tous.

Xerrades
de
Cafè

Amb les previsions poc clares de que la situació es normalitzés, demana ella, l'incorporació a la carrera a on fos necessari, però a ésser possible a prop de la seva nova vivenda: Peguera. En un principi l'envien a Andratx però definitivament es queda a Calvià, on s'incorpora el 3 de novembre de 1.936.

El panorama que trobà pels qui el visqueren no cal comentaris, pels més jovenets, un edifici poc més o manco que s'aguantava, un mobiliari ben magre, una mica de guix i unes nines, que com efecte compensador a la dramàtica situació que s'estava visquent, plenes de vida, d'alegria i de ganes de treballar: "Amb un poc de guix i "carboncillo" feiem un dibuixos molt interessants damunt un paper groc que trobarem per allà".

I no havent-hi material, l'imaginació havia de treballar de ferm: a fer botànica pels voltants, recollint plantes i classificant-les, a fer herbaris. Aquest tema va fer que coneguessin un gran botànic català que també era accidentalment a Calvià, i els va ensenyar moltes coses més. Era de llinatge Gros, i tenia una planta amb el seu nom debut a haver-la descoberta ell. (Aquesta història està exhaustivament explicada a un dels números de Voramar de la primera època)

A part de les nines petites, els vespres donava i de franc, classes a atletes i dones majors, pagant de la seva butxaca el consum elèctric. Per la qual cosa va llogar una casa (damunt on és ara l'oficina de la Caixa) per no poder-se'n anar de vespre fins a Peguera. Els dies que podia anava a peu per Sa Porrassa i Torà a ca seva, i l'endemà matí ben prest, fent fosca encara, a s'enrevés. Si veia una ombra la saludava amb un "Bon dia" i moltes de les vegades era una mata o una roca, pel si el cas. Una anècdota mig graciosa i mig dramàtica va ocórrer el dia que caigué Bilbao, es va donar festa, i va poder tornar a ca seva prest, però amb una migranya espantosa, en arribar al torrent baixava ple, havia plogut, li advertiren que no el travessés, però es llevà les espadenyes (fetes per cert pel Sen Massià Foraster) se'ls penjà pel coll, el mateix que va fer amb el paner, i s'arregussà la falda dins els calçons, i es llançà a l'avençura, la força de l'aigua i el llim quasi se l'emporta, però els joncs foren l'ajud bàsic, un cop a l'altra banda i recomposta la vestimenta, la migranya havia desaparegut.

Aquelles nines, qui eren aquelles nines? Vat aquí algunes: Catalina Balaguer (molt felaguera en enfiletarse als arbres), Catalina i Margalida

Estades (Cucones), Na Catalina Salvà (molt intel·ligent), Na Gertrudis Rubio..

També s'enrecorda d'alguns atlotets com en Paco Rubio, que li va fer uns preciosos botons d'olivera i uns marquets per a fotografies ornamentats amb unes bolles.

La carrera de mestre la va fer a Barcelona, i en aquell temps, a tot Catalunya el professorat i l'educació estava molt primit; Els professors econòmicament estaven per damunt les professions similars, les programacions i mètodes eren dels més avançats d'Europa. No és estrany que quan Donya Maria vengué a l'illa, donàs reciclatge a altres mestres formades a altres indrets que tenien un nivell d'aprenentatge molt més inferior.

Filla de gent amb bona posició econòmica, però precisament per considerar-se gent-bé, tota idea de treballar els seus pares li prohibiren, fou una tia seva que agafant la vocació de la neboda, superar els prejudicis socials i la llançà al món del professorat. Cosa que essent alumna no baixà de la qualificació de Matrícula d'honor i premi especial al final de la carrera.

L'inquietud li va fer coneixer altres branques de la formació humana, com la música, tengué com a professor a D. Modesto Perales, director de la Banda de Música de Gandia i va arribar a tocar el llaüt.

Nascuda a Real de Montruy (Valencia) el 1.900, germana de 12, ella era sola nina. Tengué un germà, intel·lectual, com ella és ara, va arribar a escriure als diaris nacionals i va morir als 22 anys víctima d'una bomba. Aquest fet va ésser l'angunia que es va apoderar dels seus pares que moriren molt joves.

Una dona que té escrites les memòries, però aturades a l'any 1.936, perquè no gossa destriar els horrors de la guerra, i públicament no és partidari de comentar segons quins fets concrets.

Col·laboradora de bell de bell nou de Voramar 2ª època. Està al dia de qualsevol tema del caire que sigui. S'estima més la literatura reflexiva i analitzadora, que la novel·la.

Donya Maria vos admiram.

ESCOLA DE PARES DE CALVIÀ
FEDERACIÓ A.P.A.(s) DE CALVIÀ

Fruit d'un bon grapat de reunions, un grup de pares dels centres d'E.G.B. de Calvià, motivats i preocupats per l'educació, ens hem proposat, comptant amb la teva col·laboració, llançar l'ESCOLA DE PARES a Calvià.

QUÉ ÉS L'ESCOLA DE PARES?

L'Escola de Pares no té res a veure amb una Escola d'Adults, ni molt menys amb aprendre i estudiar matèries acadèmiques.

L'Escola de Pares és:

- Un lloc on **PERFECCIONAR** la nostra formació, per educar els nostres fills.
- Una forma de promoure la nostra **PARTICIPACIÓ** en la dinàmica de l'escola.
- Una canal on els pares de tots els centres de Calvià poguem **EXPOSAR** i **CERCAR SOLUCIONS** als nostres problemes.
- Un lloc per animar i potenciar la **COL·LABORACIÓ** de pares, professors i alumnes per a una millora de l'ensenyament.

DEPARTAMENT DE
DINÀMICA EDUCATIVA
EQUIP PSICOPEDAGÒGIC

AJUNTAMENT DE CALVIÀ
MALLORCA

COM ES DURÀ A TERME L'ESCOLA DE PARES?

Amb encontres periòdics -setmanals o quinzenals- per a tractar temes que, com a pare o mare t'interessin.

Els TEMES es tractaran:

- En grups reduïts de discussió (10-15 persones).
- Amb especialistes o monitors de pares per dirigir el debat.

Cada TEMA o curs tindrà una durada de 2 a 4 sessions de 2 hores.

El LLOC DE REUNIÓ s'establirà un cop ens haurem informat dels pares i mares interessats a assistir als cursos.

COM ET POTS MATRICULAR A L'ESCOLA DE PARES?

- 1) Omplint la butlleta que adjuntam al programa.
- 2) Assenyalant els cursos o temes del teu interès.
- 3) Dipositant la butlleta amb totes les teves dades a la **BÚSTIA GROGA** que trobaràs a cada escola.

EL TERMINI D'INSCRIPCIÓ FINALITZA DIA 30 D'ABRIL.

AULA OCUPACIONAL

A partir d'enguany funciona en el terme un aula ocupacional, vos explicarem molt per damunt en qué consisteix i un altre dia ja ens entretindrem més. És un aula que recull a nins de 14 a 16 anys que per diferents causes estaven desescolaritzats per donar-los uns coneixements bàsics per poder enfrontar-se amb el treball. ..., i també se'ls introdueix una mica dins el món laboral a base de fer uns pre-tallers i de visitar diverses empreses i entrevistar a diferents professionals.

Contar-vos tot això en aquest moment vé a rel de que ens han presentat un treball fet per un grup de 10 persones sobre premsa diària que es titula: "Calvià a la premsa local, del 1 de gener al 19 de març".

Es varen analitzar 239 notícies publicades pels 4 diaris locals (Balears, D.Mallorca, U.Hora, El Dia) i així es varen obtenir els següents resultats:

-Proporció de notícies/articles d'opinió (90'7% - 9'11%).

-Quantes notícies publiquen cada diari?

Balears 70, D.Mallorca 44
U.Hora 70, El Dia 50
La Vanguardia 5.

-El diari que publica més notícies amb fotos és l'U.Hora i el que menys el Balears.

-De les notícies amb fotos n'hi ha un 67'29% que només en duen 1 i un 1'24% que en duen 6, (que és el màxim registrat).

-Durant el més de gener els dies que han produït més notícies han estat el 12 i el 24, en el mes de febrer el 8 i el 28, i en el mes de març el 4 i el 10.

-El tema que genera més notícies en aquest període del 1 de gener al 19 de març és el d'organització municipal, una bona part d'aquestes referida al tema Obrador/García de Jalón.

També ferem un anàlisi de titulars i així comptarem entre titulars d'una paraula a 19 paraules:

El Balears fa els titulars més curts (1 a 14), el D.Mallorca oscil·la entre 5 a 7 a 16, el U.Hora té els titulars molt repartits encara que predominen els de 8 a 15 i El Dia no té una línia clara.

-Comprovarem també que els titulars escrits en català són els mínims, un 0'83% i que el 19'66% té alguna paraula en català generalment un nom de lloc.

-Feren un recorte dels personatges que més surten en els titulars quedant guanyador n'Obrador. També el feren dels llocs anomenats: la paraula que surt més és Calvià (53 vegades) normalment referida al terme o a l'Ajuntament, després li segueix Sta Ponça amb 7 vegades.

Se va fer un recorte de les entitats i organismes que surten als titulars i també un anàlisi dels verbs sorgits a cada titular, agrupant-los per ordre alfabètic i es va veure que hi ha una gran proporció de reflexius, que els verbs estan generalment en 3ª persona, que tots són transitius i que abunda el present, que hi ha molts de verbs composts i que molts senyalen probabilitat: "puede ganarse" "intenta atracar"... La major quantitat de verbs estan a les lletres B-C-E.

Analitzaren, per acabar, quins periodistes escriuen sobre Calvià i es va confirmar que els especialistes són: P.Prieto, J.Riera Roca i A.Pujol.

Carme López.

PUB ROLLING'S;
music-bar "es casino"

Ca'n Vich, 3 - CALVIA

REGALS

Còm eren els municipis després de la Conquesta?.-

L'any 1.249 el rei En Jaume, en la Carta de Franquesa, regulava la vida pública del país.

Ordenava que la ciutat i tota la illa, és a dir la Universitat, fos regida per 6 jurats i que el cap dels jurats fos un cavaller. Dels altres, 2 havien de ser ciutadans, dos mercaders i un menestral. El càrrec de jurat havia de ser anual. Els jurats escollien el nombre de consellers que volien, que formaven el Consell menor o secret.

Aquests jurats eren elegits, normalment, per sorteig i la forma era la següent: a dins 4 bosses, una per als cavallers, una per als ciutadans, una per als mercaders i una altra per als menestrals s'hi ficaven els noms de totes les persones elegibles, i a final d'any se treien els noms dels jurats que havien de regir Mallorca durant l'any següent. Aquest sistema va rebre diversos noms, segons les modificacions que s'anaven introduint, però darrerament rebé el nom de SORT I SACH.

Tot això es va fer en principi d'aquesta manera, perquè la importància de la part forana era molt petita en els moments posteriors a la conquesta.

Però la Carta de Franquesa, que ja hem anomenat donava una sèrie de beneficis fiscals, i d'altres tipus a la gent que volgués anar a poblar les diferents viles que s'havien creat. Per això la població forana se va anar incrementant i aviat varen començar a reclamar una representació dins els organismes de gestió de Mallorca.

Quan les viles cresqueren se va crear un sistema d'administració, que a partir dels prohoms o homes bons, que eren els que se reunien per a resoldre els problemes de les viles en un principi, anà integrants altres elements.

Abans de parlar dels càrrecs de les viles parlem un poc més del govern de la Illa de Mallorca.

Direm que els reis teinen un representant, que era la màxima autoritat de la illa que s'anomenava Governador, Lloctinent o Virrei.

El Batle General era l'exequtor de les disposicions reials i dels jurats del Regne, i a més era jutge econòmic i civil.

El Veguer era el jutge criminal, i civil de la ciutat. Més tard se creà un Veguer de la part forana.

El Procurador Reial era l'administrador de les propietats del Rei.

El Mostassaf era l'encarregat de vigilar els pesos i mesures, la qualitat de les mercaderies, el bon estat dels camins i carrers. Més tard se creà un Mostassaf a cada vila.

Quan les viles anaren creixent el rei o el Lloctinent nomenaren un Batle reial per a cada vila. Aquests batles exequaven les ordres del rei o del Lloctinent, mantenint l'orde públic, i eren jutges civils de cada vila. Però el govern de la vila l'exercien els Jurats de cada vila o universitat. Les viles més grosses tenien 4 jurats, les més petites 3 o 2.

Els jurats de les viles repartien les talles o contribucions per a les necessitats comunes de cada vila: construcció d'edificis públics, provisió de blat,...

Els jurats també triaven els seus consellers i eren tots ells elegits de manera semblant als jurats i consellers de Ciutat.

Com se pot veure, idò, se va transplanter el sistema de govern de Ciutat a les diferents viles.

Josep Rubio

Bibliografia: "Hª de Mallorca" Xamena Fiol, Pere.

"Hª de Mallorca" Alzina, Jaume i altres autors.

- * REPORTAJES
- * VIDEO - CINE
- * INDUSTRIALES
- * UNIDAD MOVIL

C/. Ameller's, 3
☎ 67 05 69

07196 CAPDELLA
(Mallorca)

ASSOCIACIÓ MUSICAL PERE J. CAÑELLES

CORAL DE CALVIÀ

Director Xisco Bonnin

La Coral de Calvià oferirà, probablement, un concert el proper dia 14 de maig a l'església de Peguesobre les 21 h.

Per més informació, adreçau-vos a la Junta Directiva de l'Associació Musical P. J. Cañellas.

AAVV la vila

entre tots la farem amunt

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS "LA VILA"

L'Associació, interessada en recuperar les Festes característiques del nostre poble, organitza el proper dia 1er. de Maig una excursió a La Dragonera.

Els preus de la mateixa són ls següents:

- Nins de 0 a 6 anys: gratuït.
- Nins de 6 a 14 anys: 500 Rs.
- De 14 per amunt: 1.000 Rs.

Les inscripcions es podran realitzar al Club de Vídeo de Es Casino. També vos podran informar correctament de la diada.

REGLAMENT MUNICIPAL
DE
NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Article 18

Per al seu personal, l'Ajuntament de Calvià organitzarà cursos d'aprenentatge i perfeccionament de la llengua catalana, amb especial referència al llenguatge administratiu català. Aquests cursos seran gratuïts i voluntaris i es faran durant la jornada laboral.

Article 19

L'Ajuntament de Calvià organitzarà un servei de cursos de català per als ciutadans adults que inclourà nivells per a no-catalans parlants.

Article 20

Per a la concessió de subvencions i ajudes econòmiques a les activitats promogudes per associacions i entitats privades, l'Ajuntament de Calvià valorarà, entre d'altres aspectes, que aquestes activitats propiciïn, directament o indirecta, l'ús del català.

Article 21

1.- Com a suport tècnic de l'aplicació d'aquest Reglament, l'Ajuntament de Calvià comptarà amb un Servei d'Assessorament Lingüístic.

2.- Aquest Servei d'Assessorament Lingüístic tindrà les següents funcions:

- a) Promoure accions de sensibilització pel que fa a l'ús de la llengua catalana a tots els àmbits de la vida ciutadana.
- b) Proposar accions de sensibilització pel que fa a l'ús de la llengua catalana a l'àmbit intern de l'Administració Municipal.
- c) Dur a terme anàlisis i seguiments sociolingüístics.
- d) Realitzar un servei públic d'assessorament Lingüístic.
- e) Realitzar un Servei d'Assessorament Lingüístic.
- f) Exercir la direcció dels cursos de català per als ciutadans adults a les zones del Terme de Calvià i realitzar cursos de català per al personal de l'Administració Municipal.

FI DEL REGLAMENT

EN PORTADA

Carme López.

Un dels oficis més fascinants que noltros incluim dins l'artesanía és el de ferrer. Pareix mentida com es pot treballar el ferro. Avui en dia està molt mecanitzat i industrialitzat però no ha perdut encara tot el seu encant, i encara també li poden dir a nen Toni:

"Qui és ferrer, ha de morir ferrer".

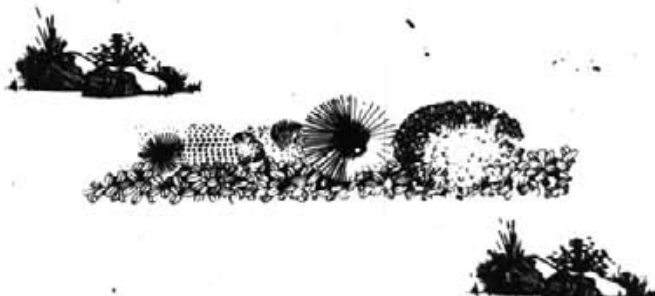
Antigament per aprendre l'ofici de ferrer s'estava de mosset devers els 9 anys, als que li encomanaven les feines d'agranar la ferreria, picar i tragar el carbó per a sa fornal. El carbó es banyava quan el posaven a de dins perquè així no encen de cop, ja que només interessa que hi hagi foc a s'ull de sa fornal on s'encalenteix el ferro.

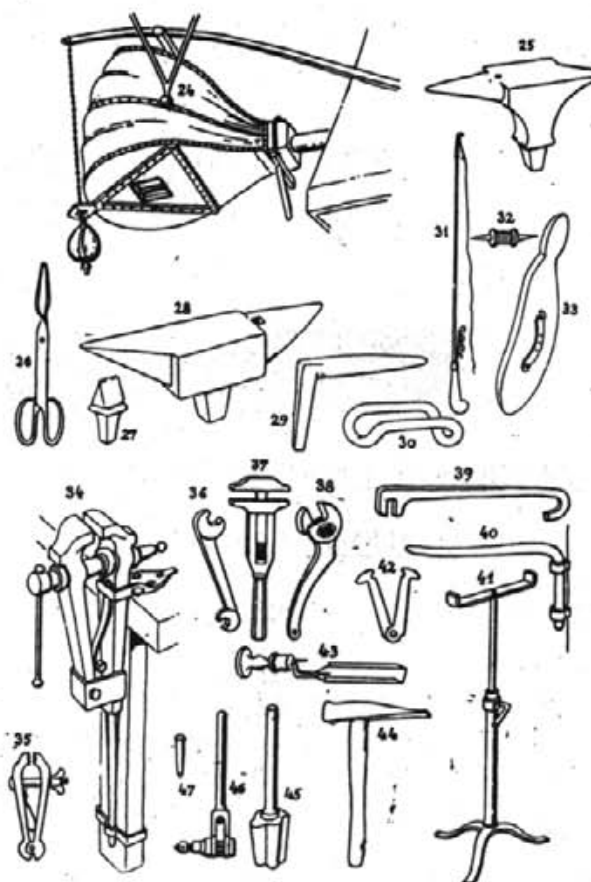
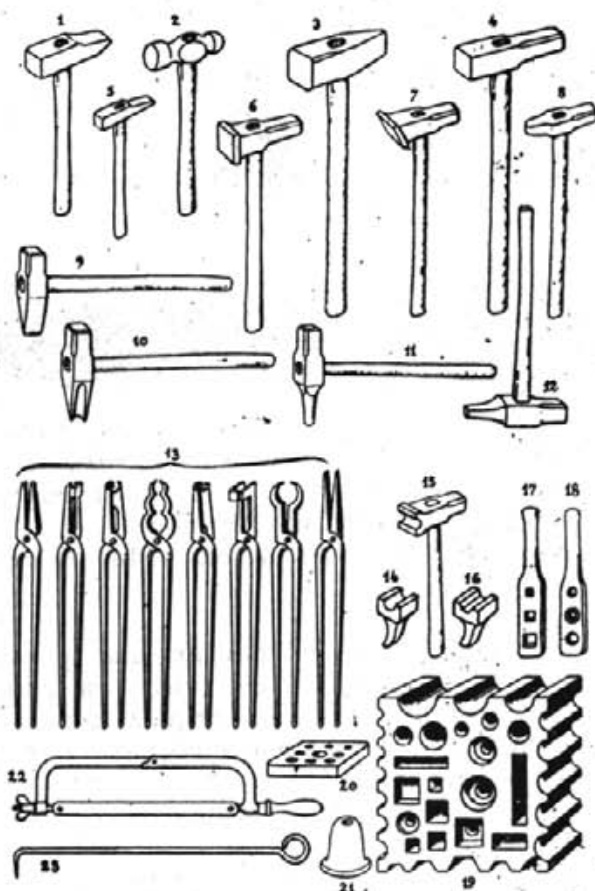
El mosset també podia fer de manxador. A cada costat de sa fornal hi ha dues manxes moltgrosses per fer vent, que per una canonada va a s'ull de sa fornal.

Quan el mosset creix i ja duia un parell d'anys a la ferreria ja rebia el nom de fadrí i tallava ferro, saldava...

Les feines que més solien fer a les ferreries eren: arrambadors i embamdolats d'escala i de balconades corretges, gafes i gaufons de portam, ferros-pareto bernats i barreres, jais de cisterna i grellats, joc d'esmolles, cuntier, pala i capllonguers per la foganya, i també eines per a menestrals. Segons l'especialitat del ferrer s'anomena: ferrer de gros (peces grosses), de tall (eines de tall), de negre (fa rodes i fuells de carro), d'encant (treballa amb ferros vells)...

L'instrumental del ferrer creim que es troba molt ben il·lustrat en el diccionari de n'Alcover i vos ho reproduïm a continuació:

Eines de l'ofici de FERRER

1, martell de forja;—2, martell de bolla;—3, mall;—4, escaire de mànec;—5, martell de pena;—6 i 7, plana;—8, encanyador;—9, tallant;—10, gúbia;—11 i 12, punxó;—13, estenalles (de diferents classes);—14, 15 i 16, tast;—17, 18 i 19, clavera;—20, auvera;—21, auvera rodona;—22, arquet o serra;—23, atlador, sirventa o tiràs.

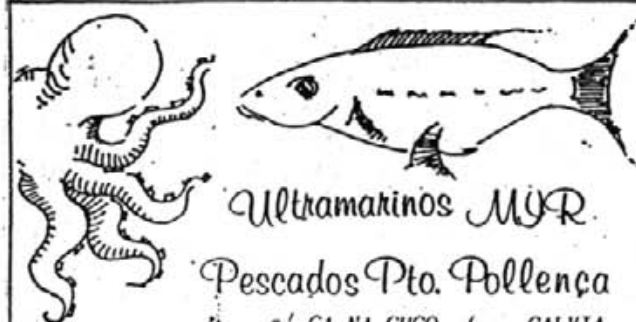
24, manxa o manxó;—25, higòrnia;—26, esmolís o estenalles del foc;—27, tallantó o tallador;—28, enclusa;—29, pixot;—30, copador o engomador o entaulador;—31, arquet o espasí;—32, trepant, carrutxa o taladre;—33, violí o paleta;—34, caragol;—35, estenalls o caragol de mà;—36, clau cigonya;—37, clau anglesa;—38, clau universal o clau muleta;—39, grifa o tornagauxes;—40, mosso;—41, cavallet o mosca;—42, mordassa o queixalets;—43, botavant o llembroix;—44, passadora, obridora o cavall-matxo;—45, dental;—46, xitxarra o clic;—47, punt.—(Els núm. 31, 32 i 33 formen un conjunt d'eines destinat a foradar peces de ferro per la rotació del trepant; avui ja no s'usa, perquè les perforadores mecàniques el substitueixen amb gran avantatge.)

BAUZA

JUGUETES
OBJECTES DE REGALO
ELECTRODOMÈSTICS

c. mayor 34 calvia

Ultramarkinos MPR

Pescados Pto. Pollença

c/ C.A. NA CUCO ,4, CALVIA

CATALÀ

QÜESTIONS DE FONOLOGIA-ORTOGRAFIA

L'ALFABET CATALÀ

Lletra	Nom de la lletra
a	la a
b	la be
c	la ce
ç	la ce trencada
d	la de
e	la e
f	la efa
g	la ge
h	la hac
i	la i
j	la jota
k	la ca
m	la ema
n	la ena
o	la o
p	la pe
q	la cu
r	la erra
s	la essa
t	la te
u	la u
v	la ve baixa
w	la ve doble
x	la ics o xeix
y	la i grega
z	la zeta

Les lletres representen els sons d'una llengua. En Català, per representar els sons, a més de les lletres, hi ha els dígrafs (grups de dues lletres que representen un so):

LL - l.l - rr - ss - ny - qu - gu
ix - ig - tx.

Només n'hi ha dues que tenen nom: la doble ela (ll) i la ela gemina da (l.l).

Si heu de lletrejar una paraula en la qual hi ha un dígraf, heu de dir cadascuna de les lletres que el formen. Exemple: canya (la ca, la a, la ena, la i grega i la a).

A l'hora de cercar una paraula al diccionari, heu de tenir en compte que els dígrafs se cerquen separatament, és a dir: nyanyo, cal cercar-la a la ena.

La síl.laba

Definició: Els sons que articulam amb un sol cop de veu formen una síl.laba, cadascuna té, almanco, una vocal que és el nucli de la síl.laba. Tota paraula porta, almenys, una síl-

laba tònica, la resta són àtones.

Exemple:

càrrec cotxe llamp
= tònica
- àtona

Una síl.laba tònica és la que porta més èmfasi de veu.

Handwritten notes showing syllables and digraphs: g, k, r, i, u, a, g, ix, ny, t, s.

EXERCICIS

- 1.- Lletrejau aquestes paraules:
pany, despatx, goig, aigües, col·legi
2.- Assenyala la síl·laba tònica
d'aquests mots:
malaltís, raça, arena, diccionari,
administració, focu, cos, festa,
important.

Solucions:

1.-
pany (la pe, la a, la ena, la i grega)
despatx (la de, la e, la pe, la a la
te, la ics)
goig (la ge, la o, la i, la ge)
aigües (la a, la i, la ge, la u, la e, la
essa)
col·legi (la ca, la o, la e, la geminada,
la e, la ge, la i)
Nota: Volem fer notar que posam el
nom del so que pronunciam, no el de
la lletra que fem servir.
2.-
malaltís, raça, arena, diccionari, admini
tració, focu, cos, festa, important.

Creació...

A vegades,
quan el temps s'acaba
i la nit t'esclafa contra el somni.
A vegades,
quan la vida passa
i mai ets a temps per aturar-la.
A vegades,
quan l'amor te crida
i el vent se'n du les paraules.

A vegades,
quan no tens ni temps,
ni vida,
ni amor...

A vegades,
quan ja estàs
mort.

Atila

ES FERRER

DES POBLE.

A. SOTOMAYOR

C. SON MI, Nº 2 - CALVIA - MALLORCA

ESPORTS

ATLETISME

De la V mitja Marathó Costa de Calvià volem destacar que, per equips el guanyador va ser el nostre Costa de Calvià, amb els corredors González, Rincón, Montañes i Romero.

A continuació vos oferim els distints resultats. Hi participaren 85 corredors, i 50 corredors de categories inferiors, que feren el circuit a Palma Nova.

HIPICA

Hem de donar la nostra enhorabona al cavallista local Pere Canals, qui el passat diumenge 10 d'abril va obtenir el campionat de Balears de Salt d'Obstacles, amb la seva montura. Molt bé Pere.

Calvià

Juguets Gual

C/. Mayor, 16
Tel. 67 01 90

Clasificaciones

Infantil masculino:

- 1° Juan Barceló, 11.33
- 2° Toni Calvo, 11.37
- 3° Raúl Ferrer, 11.48

Infantil femenino:

- 1° Maria A. Crucera, 11.19
- 2° Caty Albons, 11.37
- 3° Leticia Ferrer, 11.57

Cadete masculino:

- 1° Mateo Obrador, 10.41
- 2° V. Villalonga, 10.49
- 3° Tofol Castellet, 11.15

Cadete femenino:

- 1° M. C. Quintana, 13.02

Junior-promesas:

- 1° David Gomariz, 1.13.32
- 2° Luis Carmona, 1.13.47
- 3° M. A. Guinars, 1.19.29

Junior femenino:

- 1° M. M. Adrover, 12.40.

Veteranos masculinos:

- 1° Jorge Tunnell, 1.13.00
- 2° Juan Pascual, 1.14.29
- 3° J. Rodríguez, 1.17.33

Super veteranos:

- 1° F. Jiménez, 1.19.05
- 2° Pedro Maura, 1.22.55
- 3° Juan Porcel, 1.26.09

Senior masculino:

- 1° J. M. Sánchez, 1.10.27
- 2° Paco González, 1.11.30
- 3° José L. Rincón, 1.12.08

- 4° Toni Riera, 1.12.12
- 5° Ramón Garolá, 1.12.22
- 6° Rafa Montañes, 1.12.41
- 7° L. Femenias, 1.12.43
- 8° F. Romero, 1.12.52
- 9° José Muñoz, 1.13.19
- 10° M. A. Juan, 1.13.25
- 11° José Nogales, 1.13.28
- 12° José Gomiz, 1.14.52
- 13° A. Bodalleras, 1.16.32
- 14° M. Torres, 1.16.33
- 15° Pedro Cartes, 1.17.59
- 16° B. Quetglas, 1.18.36
- 17° Antonio Ruiz, 1.19.16
- 18° José Bisbal, 1.19.33
- 19° V. Martínez, 1.19.44
- 20° M. A. Huelmo, 1.20.04
- 21° Toni Mulero, 1.20.49
- 22° Pedro Pons, 1.20.54
- 23° T. Bosch, 1.20.57
- 24° B. Horrach, 1.21.00
- 25° M. Morales, 1.21.41
- 26° F. Fuente, 1.21.46
- 27° M. Bosch, 1.22.04
- 28° José Ortega, 1.22.43
- 29° J. Carbonell, 1.23.26
- 30° A. Cerdá, 1.23.36
- 31° Paco Páramo, 1.23.24
- 32° S. Prats, 1.24.32

Senior femenina:

- 1° Marga Adrover, 1.43.24

Por equipos:

- 1° Calvià, 4.49.11
- 2° Club Fidípides, 4.53.44
- 3° Bod. Oliver, 5.04.59

CRÓNICA DEL SANTA PONÇA

Es quizás este mes de Marzo el mes negro para el Santa Ponça, no solo en esta temporada, sino en todas las anteriores. Con rivales tan fáciles sobre el papel como Hospitalet, Portmany, Llosetense y Alcudia, el Sta. Ponça de ocho puntos en juego solo ha obtenido tres, empatando en casa con el Portmany y Alcudia y perdiendo por un rotundo 3-0 en el campo del Llosetense.

Estos partidos se han caracterizado por el nerviosismo de los jugadores, que parecía que no estaban ni situados sobre el campo, así como por el bajo rendimiento de algunos de sus jugadores, quizás porque la temporada futbolística está llegando a su fin y los jugadores están un poco cansados, o porque estos equipos en teoría eran fáciles, y ahora se juegan mucho más por el descenso y cada partido para estos equipos son finales y ponen toda la carne en el asador del terreno de juego para salir de esta situación en la que se encuentran, caso de el Llosetense y Alcudia que están en zona de descenso.

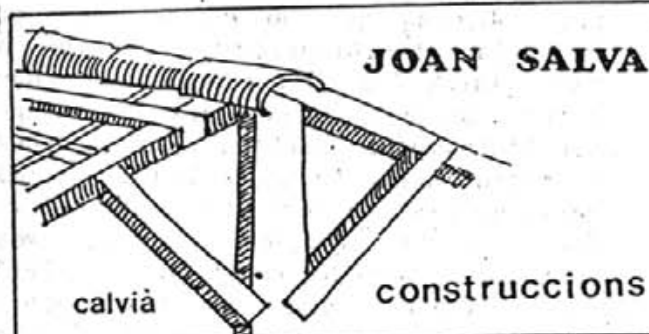
Terminado este mes de marzo ya son tres los equipos que tienen los mismos puntos y encabezan los primeros lugares de la tabla, y a bastante distancia está el Mallorca Atco. y otros.

Será el mes de Abril cuando yo creo que se dilucidará cual de los tres se llevará el gato al agua, y quedar campeón de esta tercera División Grupo XI Nacional, pues creo que el campeón saldrá de uno de estos tres pues yo no les doy chance a más equipos.

Como digo anteriormente será el próximo mes de Abril el mes crítico, aunque todavía quedarán 4 partidos de Mayo para finalizar la liga. Sin este mes tonto del Santa Ponça apostaría por el Sta. Ponça para el título final, pero estos acontecimientos hacen que sean tres los equipos que tienen las mismas posibilidades para cantar el alirón final.

Sea cualquiera el resultado final yo creo que Santa Ponça ha hecho una temporada excelente y de indudable mérito al estar entre los primeros, siendo esta su primera temporada en categoría nacional, ya que les faltaba como se dice en el argot taurino tabla y experiencia en estos lares.

Francisco Jiménez.

L'AJUNTAMENT ENVIA UNA
CARTA AMB LES DATES PER PAGAR
TAXES I IMPOSTS. DE L'ACABAMENT
D'OBRES NO DIU RES.

RADIOGRAFIA DEPORTIVA

Si en la "Radiografía" de febrero señalábamos que lo hecho por el C.D. Calvià había sido ligeramente positivo en ésta, bien a mi pesar, no se puede decir lo mismo, aunque no hay porqué desesperarse, pues tampoco ha sido muy catastrófico, pero los hechos cantan y a ellos nos atenemos.

En el pasado mes de Marzo, el equipo tuvo las siguientes confrontaciones:

Jugó cuatro partidos con sólo un desplazamiento, desarrollándose los encuentros así como sigue:

El primer partido lo disputó en Mofarés contra el Santa Eulalia al que venció por 1-0. El siguiente encuentro lo jugó contra el S.D. Ibiza en su único desplazamiento del mes, como ya se ha dicho anteriormente, regresando a Calvià derrotado por 2-0, cosa que no es de extrañar pues la clasificación dice bien a las claras la diferencia que hay entre ambos conjuntos. Al domingo siguiente, mejor dicho, el sábado, pues se adelantó una fecha, recibe al filial mallorquinista y aquí fue la debacle. Creó que ha sido el resultado más contundente que ha recibido el Calvià en su campo desde que hay fútbol en esta villa. Perdió nada menos que por 1-5. Goles marcados todos ellos en una segunda parte en la que el Mallorca Atc. anuló completamente a nuestros representantes. Y ya en el partido siguiente jugado de nuevo en Mofarés, recibió al Alayor, al que venció por 1-0.

Al final de marzo se halla en décimo primera posición con 27 puntos y 3 negativos. Una clasificación que todos desearíamos fuera más elevada, pero que tampoco es muy preocupante pues se encuentra bastante alejado de la zona de descenso por lo que no creo que esta temporada pasemos los sustos de caso todas.

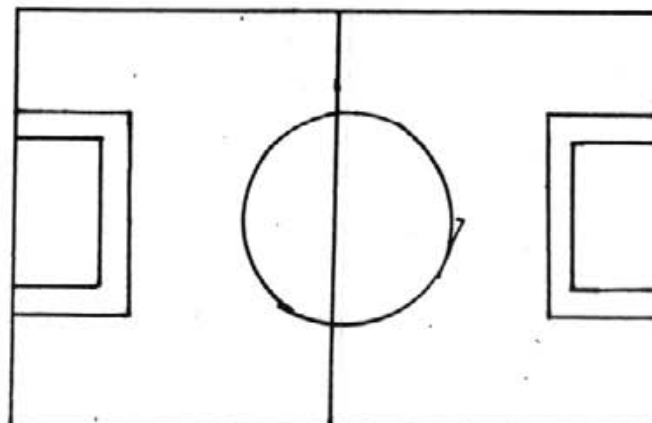
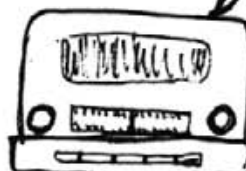
Que así lo veamos.

S. Barceló

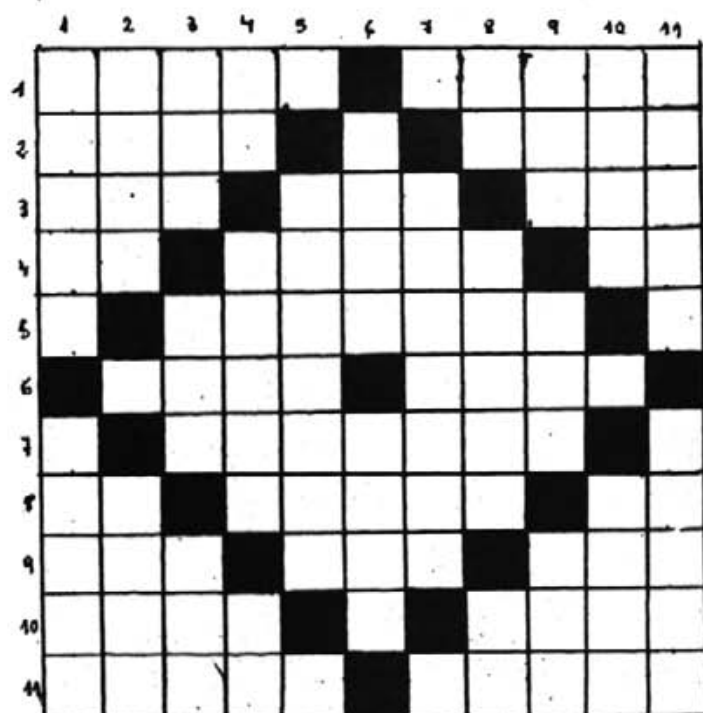
Tercera División

1. IBIZA	30	17	8	5	63	21	42	+12
2. Manacor	30	16	10	4	53	30	42	+12
3. Santa Ponsa	30	16	10	4	47	36	42	+10
4. Mallorca	30	17	5	8	64	31	39	+9
5. Alayor	30	16	3	11	51	29	35	+5
6. Soller	30	11	12	7	37	23	34	+4
7. Murores	30	13	8	9	47	36	34	+4
8. Santa Eulalia	30	13	7	10	30	25	33	+3
9. Ferreries	29	11	10	8	26	25	32	0
10. Alaró	30	11	6	13	37	46	28	0
11. Calvià	30	10	7	13	27	35	27	-3
12. Portmany	30	7	12	11	30	39	26	-4
13. Santany	30	8	9	13	32	46	25	-5
14. Alaió	30	7	11	12	23	39	25	-5
15. Llosetua	30	8	8	14	31	42	24	-6
16. Jajó	30	9	8	13	30	38	24	-6
17. Magaluf	29	7	9	13	30	42	23	-8
18. Club Pequeño	30	9	8	13	30	44	23	-8
19. Escor	30	8	5	17	39	55	21	-21
20. Andraitx	30	8	3	19	27	70	19	-21

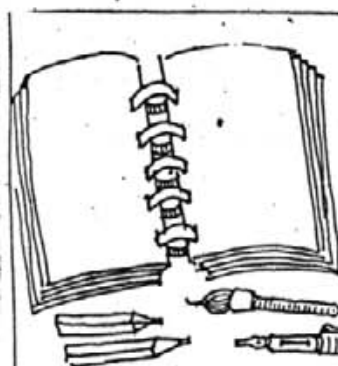
SI EL C.D. CALVIÀ, AMB PROBLEMES, ÉS A LA ZONA TRANQUILA DE LA CLASSIFICACIÓ, L'ANY QUE VE, DEIXANT SENSE MENJAR ALS JUGADORS, SEGUR FARAN ELS PRIMERS.

PASSEMP

HORIZONTALES: 1.-Parte de proa del costado de un buque.Veta o vena mineral. 2.-Fundador del Imperio Persa. Convoco asistencia a determinado lugar. 3.-Signo zodiacal.Medida de longitud.Su Alteza Real. 4.-Contracción.Antiguo oblador de Iberia.Conjunción negativa. 5.-Cien.Pólvora, rompedora para minas. Vocal. 6.-Emplear.Glándula mamaria. 7.-Mil.Elemento indispensable en la R.T.V., plural.Vocal. 8.-Campeón.Al revés,dios de la mitología griega, padre de las Nereidas.Nota musical,al revés. 9.-Tratamiento inglés,al revés.Señal internacional de socorro.Labre. 10.-Te derrumbas.Consonante.Al revés,escala de colores. 11.-Querida,estimada.Nombre de mujer.

Es Kiosco
Papreria

c/ MAJOR CALVIA

VERTICALES: 1.-Al revés,saca copia del original.Señal,distintivo. 2.-Sustancia muy dulce que elaboran las abejas.Vocal.Thailandia. 3.-Bóvido del Cáucaso. Asidero.Exista. 4.-Voz de arrullo.Magnetizo.Abreviatura de pseudónimo. 5.-Vocal. Provoques la expulsión del feto.Vocal. 6.-Casa.Dios griego del amor. 7.-Consonante.Al revés,notará,percibirá.Vocal. 8.-Noventa y nueve.Vigilab,observan.Contracción. 9.-Flor heráldica.Auxiliar Técnica Sanitaria.Quiera. 10.-Organización Tratado Atlántico Norte.Vocal.Antiguamente,Persia. 11.-Artilugio árabe para sacar agua de un pozo.Letra griega.

Aquest arbre, quin és?

1101
nota
notar

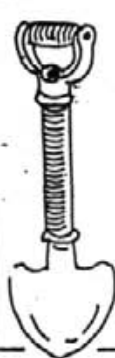
Quan prendrem el pastís?

AL MARÍ
3

Què hi has plantat al davant de casa?

111
P
notar

Soluciones: 1.-Un ciferer. 2.-A les postres. 3.-Un xiprer.

FERRETERIA
DROGUERIA

Can Salvador

c/ Mayor, 49 Telf. 670161

**Comprau sense
doblers a més de
6.000 establiments**

Ara serveix per dues.

**CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"**